

22. JULI PSYKIATRI

Fortsettelse
fra forrige side.

» Jeg hadde ingen å snakke med i praksis. Etter ordineringen måtte alt skje alene.

Behring Breivik om systemet han brukte for belønning

» Observanden mener han tilhører en forfulgt minoritet. Han mener at det norske folk blir forfulgt og drept. Han mener Norge er i borgerkrig. Han mener det er overhengende fare for eget og andres liv. Ideene vurderes som et altomfattende, paranoid vrangforestillingssystem.

Rettspsykiaterne etter den tiende samtalen med Behring Breivik 20. september.

» Det har jeg naturligvis forutsett. Samfunnsanalytisk tror jeg 15 til 45 prosent vil være enig i hovedprinsippene.

Behring Breivik til de sakkyndige når han får spørsmål om hvordan han vil oppleve det dersom hans kompendium blir en flopp

De to psykiatriske sakkyndige har i rapporten sin valgt ikke å ta stilling til Anders Behring Breiviks politiske budskap eller ståsted. Problematisk, mener forskere.

Har sett bort fra Behring Breiviks politiske budskap og ståsted

ANDREAS BAKKE FOSS
KJETIL ØSTLI

Heller ikke hans såkalte manifest har de to sakkyndige tillagt særlig stor vekt i sin vurdering av den mentale helsen til den terrorsiktede.

Selv omtaler Anders Behring Breivik mange av sine handlinger motivert ut fra et politisk ståsted. I bakgrunnsdokumentasjonen i rapporten fra de to sakkyndige, som Aftenposten har fått innsyn i, kommer de to sakkyndige Torgeir Husby og Synne Sørheim med det de kaller «en viktig påpekning».

Politisk

Der understreker de at de ikke har tatt stilling til Behring Breiviks politiske budskap eller ståsted. «Det ligger selvsagt utenfor de sakkyndiges mandat».

De har også nedtonet betydningen av Behring Breiviks såkalte manifest, «2083». De sakkyndige sier de nøye har vurdert hvor i hvor stor grad det er hensiktsmessig å gå inn i hans «kompendium, som han selv kaller det».

De to sakkyndige har, ifølge rapporten, «i liten grad» tatt utgangspunkt i kompendiet i en gjennomgang av Behring Breiviks politiske syn og hans begrepsbruk knyttet til dette.

Betenkt

Filosofiprofessor Arne Johan Vetlesen sier han er meget betenkt over å høre at psykiaterne ikke har tatt stilling til Behring Breiviks politiske budskap eller ståsted.

– Jeg har vært betenkt siden jeg fikk høre at rettspsykiaterne mente at Behring Breivik ikke var strafferettslig tilregnelig. De har gått til oppgaven med sin kompetanse og det de har funnet er psykiatri, men det de står overfor er en politisk motivert attentatmann, sier Vetlesen, som arbeider ved Universitetet i Oslo.

Svenn Torgersen, forsker og professor i klinisk psykologi, mener også det er vanskelig å se bort fra det politiske budskapet.

– Man må prøve å vurdere en persons sinnstilstand og psyke

Tirsdag morgen klokken 09.00 leverte den rettsoppnevnte psykiateren Torgeir Husby rapporten om Anders Behring Breiviks mentale helse. Da han ankom Tinghuset i Oslo, hadde han 11 trykte eksemplarer i kofferten. FOTO: ANETTE KARLSEN

uavhengig av det politiske budskapet. Men man kan ikke se bort fra det. Har en person en svært spesiell oppfatning innen politikk, må man ha det i bakhodet, sier Torgersen.

Tankegods

– Isolert sett kan oppfatninger innenfor former for religion og ekstreme politiske bevegelser virke som galskap. Men når dette er alment tankegods innenfor disse miljøene, kan de ikke ses på som uttrykk for psykose. Isolerer man bort religionen som et felles kulturelt ståsted, vil religiøse mennesker kunne betraktes psykotiske. Da står man igjen med

den oppfatning at det befinner seg gale personer på prekestolen i kirken hver søndag.

I utgangspunktet vurderte de kompendiet som en mulig viktig kilde til informasjon. Men etter at de kom i gang med samtalen med Behring Breivik, og skjønnte at han var samarbeidsvillig, reduserte de kompendiets betydning som informasjonskilde for den rettspsykiatriske erklæringen vesentlig, skriver de i rapporten.

De har heller observert hvordan Behring Breivik kommenterer de forskjellige temaene i sitt eget kompendium direkte under samtalen.

Husby vil ikke kommentere rap-

porten overfor Aftenposten. Han sier han ikke har anledning til å gjøre dette.

Bistandsadvokat John Christian Elden mener det er veldig klokt av de to sakkyndige ikke å vurdere Behring Breiviks politiske standpunkter.

– Jeg tror det er en veldig fornuftig avgrensning. Vi sier ikke at folk er sinnssyke fordi de har politiske standpunkter eller meninger som man kanskje ikke liker, sier han. Elden mener rapporten er grundig utført.

– De har hatt vesentlig flere samtaler enn vanlig og har et mye større vurderingsgrunnlag å konkludere på enn det som er

vanlig. Når det gjelder vurderingene de har gjort, er det noe som ikke jeg, journalister eller politikere har grunnlag for å overprøve, sier han.

Han får støtte fra bistandsadvokat Morten Engesbak.

– Jeg oppfatter at rapporten gir en veldig klar vurdering av Breivik, som tilsier at han kommer til å holdes skjermet fra samfunnet i veldig lang tid, kanskje resten av livet, sier Engesbak.

Rapporten om Behring Breiviks mentale helse skal nå kvalitetssikres av den rettsmedisinske kommisjon.

andreas.bakke.foss@aftenposten.no
kjetil.ostli@aftenposten.no